

Protokoll fra møte i Katolsk-luthersk samtalegruppe (KATLUSA) 26.11.14 i Akersveien 5, Oslo

Til stede:

Fra katolsk side: Jo Neve, biskop Bernt Eidsvig, Else-Britt Nilsen, Ingrid Rosendorf Joys
Gjest: Dag Albert Bårnes, Caritas (sak 8/14)

Fra luthersk side: Åse Berger Cameron, biskop Ole Christian Kvarme, Aud V. Tønnessen,
Anne-May Grasaas

Sekretær: Einar Tjelle

Forfall: Einar Vegge, Lars Erik Rikheim, Arne Marco Kirsebom

Kort åpning ved biskop Bernt Eidsvig. Vi fikk utdelt SEGL, Katolsk Årsskrift 2014.

Sak 6/14: Innkalling, dagsorden og protokoll fra forrige møte

Disse ble godkjent.

Sak 7/14: Rapport fra kirkene

Den norske kirke ved Ole Christian Kvarme:

- Arbeid med ny kirkeordning. En høring fra Kulturdepartementet nå i høst «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille» om endrede relasjoner mellom Dnk og staten. Hovedlinjene i denne oppleves konstruktive.
- Arbeid med dåp og synkende dåpsoppslutning, særlig i Oslo bispedømme. Flere konkrete planer.
- Kirkene er også en kulturarena. En diskusjon i høst om bruk av kirkebygg.
- Gudsbildet i forkynnelsen etter 22.07. diskuteres i våre fagorgan. Pater Pollestads påstander ifølge Vårt Land, om at kirken er blitt en «sosialdemokratisk arena for trøst», ble imøtegått.
- Kirkevalget 2015; det er startet en mobilisering med to pressgrupper: *Åpen folkekirke* (ønsker bl.a. vigsels av likekjønnede par) og *Levende folkekirke* (ønsker status quo).
- To nye biskoper er innsatt siden sist: Per Arne Dahl i Tunsberg og Olav Øygard i Nord-Hålogaland.
- Rekruttering: Sist søndag ble det vigset syv diakoner i Oslo bispedømme. Dette året er det vigset flere diakoner enn prester. Vi styrker vårt fokus på rekruttering.
- Bispemøtet og Mellomkirkelig råd har kommet med uttalelser blant annet om flyktninger fra Syria og Irak og vårt ansvar.
Utfordrende praksis i norske fengsler: Noen sterkt sinnslidende holdes i isolat, år ut og år inn. Kvarme med sterkt møte. Han understreket den viktige jobben fengselsprestene gjør.

- Den norske kirke med ny «Midtøsten-strategi», med økt fokus på Irak/Syria/Egypt

Fra Den katolske kirke ved Bernt Eidsvig:

- I høringsuttalelsen fra Den katolske kirke om «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille», har det vært viktig at Den norske kirkes synspunkt skulle tillegges betydelig vekt. Betydningen av å være et eget rettssubjekt understrekes, likeså behovet for ressurser til omstilling, samt likebehandling med andre trossamfunn.
- En «katolsk invasjon» de siste årene, mye på grunn av arbeidsinnvandring. Det er blitt en mediasak om uheldige rutiner i forhold til registrering. Det gjøres nå et oppryddingsarbeid i forhold til fylkesmannens pålegg. Trolig kan vi i framtiden få en felles registreringspraksis med Dnk.
- Vi har fått «et permanent diakonat» etter VATII, et aktivt diakonembete. Else-Britt Nilsen har bidratt til verdifull undervisning for mange kull. Diakoner kan supplere menigheter både i karitative og liturgiske oppgaver.
- Det har vært kontakt mellom Den katolske kirke og flere frikirker/kristne organisasjoner vedrørende posisjoner i Dnk om ekteskapslovgivningen og likekjønnet ekteskap.
- Engasjement for (særlig) syriske flyktninger. Blant annet er det sendt et brev til myndighetene sammen med Dnks Stavanger biskop (leder i Mellomkirkelig råd).
- Caritas Norge feiret i november 50 år (se sak 8/14), med besøk blant annet fra kardinal Oskar Rodriguez fra Honduras, en av de nærmeste rådgiverne for paven. Blant annet ble det avholdt en interreligiøs rundebordskonferanse om religionens rolle i det 21. århundre.
- Et seminar «Ingen adgang til riket! Religionsfrihetens grenser og Grunnlovens § 2 1814-2014» ble avholdt i august om religionsfrihetens grenser og religiøs toleranse - i samarbeid med Universitetet i Oslo og Det Mosaiske Trossamfund i Oslo.
- Felles katolsk-luthersk forelesningsserie om kristen tro i Litteraturhuset. Samlet fulle hus i høst. Kan vi få til en fortsettelse neste høst? Hvilken målgruppe? Et åpenbart katekesebehov for voksne. Berammet et planleggingsmøte på dette.

Sak 8/14: I anledning Caritas Norges 50-årsjubileum hadde KATLUSA en samtale om «Trosbaserte hjelpeorganisasjoner – muligheter og utfordringer». Innledning ved professor Aud V. Tønnessen. Hennes innledning er vedlagt protokollen.

Momenter fra fungerende generalsekretær i Caritas Norge Dag Albert Bårnes' respons:

Caritas Norge ble opprettet i november 1964 og feiret femti år forrige måned. Flyktingestrømmen etter andre verdenskrig var en foranledning, og i 1952 ble forløperen til Caritas, Norsk katolsk flyktningehjelp, etablert. Caritas er organisert som en stiftelse «eid» av de katolske menighetene i Norge. Et paradigmeskifte på 90-tallet fra vekt på barmhjertighet til større vekt på rettferdighet og bakenforliggende årsaker til urett. Gjennom vårt nettverk har vi innflytelse gjennom både kirkens ledelse og nettverk på grasrota. Grunnlaget for Caritas' arbeid er rotfestet i sosial-læren og flere pavelige encyclicaler. Frigjøringssteologiens «preferential option for the poor» er viktig for Caritas hjelper alle uavhengig av tro, uten å misjonere (i ordets snevre betydning). Vi skal vise vår tro ved praktisk handling.

Er Caritas mer konservativ enn Kirkens Nødhjelp? Vanskelig med entydige svar. Som konføderasjon består Caritas Internationalis av 165 ulike Caritas. Caritas Norge er en relativt selvstendig stiftelse. I forhold til mange spørsmål er Caritas pågående og en tydelig endringsaktør. Pave Frans er en positiv inspirasjon.

Samtale:

- Caritas opplever at vi er kommet langt i forhold til hiv/aids-arbeid. I Bush jr.-perioden fikk likevel de mest konservative kreftene sterk (økonomisk) støtte. Det er en generell overforenkling om det sies at en løser hiv-utfordringen med kondomer.
- Mange i katolske menigheter er skeptiske til feministisk språk, for eksempel bruken av begrepet gender, fordi ordet av mange gis en betydning utover likestilling/likeverd/likebehandling mellom kjønnene.
- Koordinert med NORAD er Caritas og Den katolske kirke med i et nettverk med sivilsamfunns partnere, forskere og andre for å jobbe med spørsmål knyttet til religion og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR).
- Generelt er det for Caritas i praksis et pragmatisk skille mellom dogmatikk og pastoralt skjønn/praksis.
- Tro og gjerning? Misjon og diakoni? Hvordan står dette i forhold til hverandre i Caritas? - En kirke er ikke komplett uten at liturgien, katekesen og diakonien er der. Caritas er ikke direkte involvert i de første. Men vi er avhengig av at vår identitet ikke skal bli lik de andres. NORAD, Utenriksdep. og «offentligheten» ser at Caritas og KN har en gjennomslagskraft i felten nettopp på grunn av sin identitet.
- Det er en utvikling i forståelsen av misjonsbegrepet i retning mer helhetlig forståelse. Også evangelisering kan forstås i mer helhetlige rammer for eksempel i Latin-Amerika. Misjonspraksis har vært viktig også for utviklingsarbeidet i kirkene. Kjønnbevissthet er blitt mer fokusert også i misjonsorganisasjonene de senere årene.
- Opp gjennom historien har ordenssamfunn drevet mye diakoni og sosialt arbeid. Å bidra til lekfolks engasjement har vært og er viktig også for Caritas.
- Man vil finne Caritas på barrikadene, men nok ikke i mer teologiske spørsmål. Caritas er en endringsaktør gjennom samarbeid, ikke gjennom provokasjoner.
- «Trosbaserte aktører» er et vestlig begrep. Kirkene, moskeene og templene er der folket er, noe naturlig og integrert. Religionen har aldri stått i fare for å dø.
- Det er nok både en utvikling og ulike syn mellom katolsk og protestantisk diakoni og bistand med tanke på hvordan det tenkes om toregimentslæren og gudsrikeforståelsen i vår verden. Dette kunne vært interessant å drøfte dette mer.

Sak 9/14: Bispesynoden om familie

Over 250 delegater var samlet i Vatikanet i perioden 5.-19. oktober der temaet var "Pastorale utfordringer for familien i en evangeliseringskontekst".

Generelt er det to grupper som står mot hverandre. På den ene siden: Visse oppmykninger behøves, og det er pastoralt og teologisk mulig. På den andre siden: Det tradisjonelle ståsted. Fra norsk side er det nok mange som ønsker en oppmykning i disse spørsmålene, ikke minst spørsmål knyttet til gjengifte og homofili.

Av mange temaer som ble drøftet var det kun et knippe av de mest kontroversielle som media løftet fram.

Mandatet er å ta opp problemstillinger, men ikke for å endre teologi. Dette vil bli en prosess fram mot en justert posisjon.

Generelt blir det i Den katolske kirke ofte sondret mellom en pastoral og en kirkerettslig vurdering, for eksempel i forhold til gjengifte og kommunion. Fra luthersk hold ble det spurt om ikke dette blir en dobbeltkommunikasjon; å si noe offentlig og ha en annen praksis i sjelesorgens rom?

Kan dette være en sak å gå mer i dybden på vårt høstmøte?

Sak 10/14: From Conflict to Communion

Den katolsk-lutherske rapporten er oversatt «Fra konflikt til fellesskap», med et forord av Kvarme og Eidsvig. Det gjenstår bare noen små justeringer før heftet trykkes.

- Teologiske studenter bør kjenne til dette. Et brev til dekanene ved de tre fakultetene bør sendes så snart heftet er klart.
- Kan en lansering skje i Trondheim i april i forbindelse med Kirkemøtet i Dnk?
- Heftet bør anvendes i etterutdanning og i forbindelse med reformasjonsmarkeringene.
- Flere av temaene i heftet kan egne seg til videre studier teologisk arbeid i årene framover.

Sak 11/14: Neste møte i KATLUSA blir torsdag 21.5. kl 11.30-16.00 hos biskop Kvarme